

Kijktip: Het Openbaar Ministerie en de zaak-Deurne

Korte omschrijving werkvorm

De leerlingen bekijken drie fragmenten van de NOS over de ontwikkelingen in de afgelopen dagen rondom de overval op de juwelier in Deurne. Bij ieder fragment horen twee of drie vragen die gaan over de rol van het Openbaar Ministerie. Heeft het OM juist gehandeld door het juweliersechtpaar na 24 uur op vrije voeten te stellen? En belangrijker nog: heeft het OM te snel een oordeel gegeven over het waarschijnlijk verloop van de zaak? En hoe moeten het (voorlopige) oordeel van het OM gewogen worden?

Leerdoel

De leerlingen bekijken en beoordelen aan de hand van drie fragmenten de rol van het OM in deze bijzondere zaak.

Bronnen

- <http://nos.nl/video/629611-volledige-persconferentie-zaakdeurne.html>
- <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/630053-geert-jan-knoops-over-stelligheid-om.html>
- <https://nos.nl/nieuwsuur/video/630420-kritiek-op-om-in-zaak-deurne.html>

Duur

De filmpjes duren bij elkaar een half uur. U kunt ook besluiten om alleen filmpje A (8 minuten) en filmpje B (5 minuten) te laten zien.

Handleiding

1. Deel de werkbladen uit.
2. Start filmpje A en vraag de leerlingen ná het filmpje de bijbehorende vragen te beantwoorden.
3. Bespreek de antwoorden met elkaar.
4. Herhaal stap 2 en 3 voor de filmpje B en C.

WERKBLAD

Op vrijdag 28 maart zijn aan het eind van de dag in de Brabantse plaats Deurne twee doden gevallen bij een overval op een juwelier. Volgens zijn de politie zijn de twee doden de overvallers. Zij werden (waarschijnlijk) doodgeschoten door de vrouw van de juwelier. De juwelier raakte zelf gewond aan zijn hand en is overgebracht naar het ziekenhuis.

Op zaterdag 29 maart gaf 'de driehoek' (OM-politiefchef-burgemeester) een persconferentie. De hoofdofficier van justitie benadrukt in deze conferentie dat het OM de verdachten anders behandelt dan normaal.

FRAGMENT A

Bekijk de persconferentie van burgemeester Mak van Deurne, hoofdofficier van justitie Nieuwenhuizen en districtschef van de politie Breedveld op zaterdag 29 maart:

<http://nos.nl/video/629611-volledige-persconferentie-zaakdeurne.html>

(7.59 min.)

- 1) Wie zijn in deze zaak de verdachten?
- 2) Waarin zou het OM de verdachten anders hebben behandeld dan normaal?

De persconferentie deed bij menigeen de wenkbrauwen fronsen. Zo ook bij strafrechtadvocaat Geert-Jan Knoops. In Nieuwsuur van zondag 30 maart geeft hij zijn commentaar.

FRAGMENT B

Bekijk het gesprek met advocaat Geert-Jan Knoops op zondag 30 maart over de overval in Deurne: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/630053-geert-jan-knoops-over-stelligheid-om.html> (5.02 min.)

- 1) Zitten er volgens Geert-Jan Knoops juridische consequenties aan de woorden die de hoofdofficier heeft uitgesproken tijdens de persconferentie?

Waarom wel/niet?

- 2) Vindt Geert-Jan Knoops dat de hoofdofficier van justitie zijn woorden moet nuanceren?

Waarom wel/niet?

De hoofdofficier van justitie reageert een dag later, op maandag 31 maart, in Nieuwsuur.

FRAGMENT C

Bekijk het gesprek met hoofdofficier van justitie Bart Nieuwenhuizen op maandag 31 maart over de overval in Deurne: <https://nos.nl/nieuwsuur/video/630420-kritiek-op-om-in-zaak-deurne.html> (17.45 min.)

In de uitzending wordt gesteld dat er begrip is voor de beslissing van het OM om de juweliërs niet in hechtenis te nemen. Maar dat er vraagtekens worden gesteld bij de volgende woorden van Nieuwenhuizen:

“Dat betekent dat een rechter hoogstwaarschijnlijk een beroep op zelfverdediging zal honoreren. Dat betekent dat ze waarschijnlijk – als een rechter het al voorgelegd zou krijgen – dat ze geen straf zullen krijgen. Dat betekent in de stand van zaken, zoals we er nu tegenaan kijken, dat wij niet die strafzaak aan een rechter gaan voorleggen.”

- 1) Welke drie mogelijke beslissingen heeft het OM als het een strafzaak voorgelegd krijgt van de politie?

Bij 07:36 min. geeft Nieuwenhuizen een reactie op het verwijt dat het OM te snel zou zijn in het oordeel om het juweliersechtpaar niet te vervolgen.

- 2) Noem twee argumenten die Nieuwenhuizen geeft voor het snelle oordeel van het OM.
- 3) Wat vind jij van de persconferentie die Nieuwenhuizen heeft gegeven? Heeft het OM volgens jou te snel geoordeeld over het mogelijke verloop van de zaak? Of vind je dat het OM juist heeft gehandeld? Licht je antwoord toe.

Antwoordmodel

FRAGMENT A

1) Wie zijn in deze zaak de verdachten?

De juwelier en zijn vrouw.

2) Waarin zou het OM de verdachten anders hebben behandeld dan normaal?

De juwelier en zijn vrouw werden niet als verdachten behandeld, ook al waren (en zijn) ze dat in juridische zin wel. Ze kregen bijvoorbeeld veel tijd en ruimte om hun verhaal te doen in het politiebureau en ze 'konden zich herpakken'. De juwelier en zijn vrouw konden na 24 uur vastgehouden te zijn al naar huis. Het OM doet dit op basis van het vermoeden dat het hier om een zelfverdediging gaat. Normaal gesproken worden verdachten van doodslag langer vastgehouden.

FRAGMENT B

1) Zitten er volgens Geert-Jan Knoops juridische consequenties aan de woorden die de hoofdofficier heeft uitgesproken tijdens de persconferentie?

Ja, de hoofdofficier heeft volgens Knoops een bindende toezegging gedaan. De juweliers mogen er volgens hem vanuit gaan dat ze niet worden vervolgd.

Waarom wel/niet?

De hoofdofficier van justitie had maar een heel licht voorbehoud gemaakt. Hij was behoorlijk stellig en zeker in zijn uitspraak om de zaak niet voor te leggen aan de rechter. De hoofdofficier van justitie is in zijn arrondissement de hoogste justitiële autoriteit; het is dus niet de eerste de beste. Bovendien is zeer goed nagedacht over deze persconferentie. Geert-Jan Knoops verwijst naar een uitspraak van de Hoge Raad dat de burger aan de "gerechtvaardigde verwachting mag ontleen dat er niet vervolgd zal worden". Het maakt uit of een 'gewone' politieagent of de hoofdofficier van justitie deze toezegging doet. Deze toezegging van de hoofdofficier van justitie kan volgens Knoops alleen ongedaan gemaakt worden als er heel nieuwe ontwikkelingen in de zaak ontstaan, bijvoorbeeld een nieuwe getuige.

2) Vindt Geert-Jan Knoops dat de hoofdofficier van justitie zijn woorden moet nuanceren?

Nee. Hij geeft aan dat er kennelijk 24 uur zorgvuldig naar de zaak is gekeken en dat het OM op basis van die feiten de woorden voor de persconferentie zorgvuldig heeft gewogen.

Waarom wel/niet?

Het zou volgens Knoops ongeloofwaardig zijn als de hoofdofficier zijn woorden nu zou intrekken of zou nuanceren. Het OM zou daarmee een verkeerd signaal afgeven. Het zou de indruk kunnen wekken dat het OM zich onder druk van politieke partijen en media laat zetten. Het juridische oordeel van het OM zou niet mogen veranderen door maatschappelijke druk.

FRAGMENT C

- 1) Welke drie mogelijke beslissingen heeft het OM als het een strafzaak voorgelegd krijgt van de politie?

Het OM kan besluiten de verdachten te vervolgen.

Het OM kan besluiten de zaak te seponeren.

Het OM kan een transactieaanbod doen.

NB. Sinds de Wet OM-afdoening mag het OM misdrijven waarop max. zes jaar gevangenisstraf staat 'afdoen'. Dat betekent dat het OM een zaak vervolgt én bestraft. Denk hierbij aan een geldboete, een taakstraf, een ontzegging van de rijbevoegdheid of een schadevergoedingsmaatregel.

Bij 07:36 min. geeft Nieuwenhuizen een reactie op het verwijt dat het OM te snel zou zijn in het oordeel om het juweliersechtpaar niet te vervolgen.

- 2) Noem twee argumenten die Nieuwenhuizen geeft voor het snelle oordeel van het OM.
- *Het OM voelde zware maatschappelijke verantwoordelijkheid om uit te leggen waarom het juweliersechtpaar op vrije voeten werd gesteld.*
  - *Het is een voorlopig oordeel – het lijkt op zelfverdediging. Hij heeft niet geconcludeerd dat er geen gang naar de rechter mogelijk is. Hij zou tijdens de persconferentie bedoeld hebben dat hij niet aan de rechter wilde voorleggen of het juweliersechtpaar in voorlopige hechtenis moest blijven of niet.*
- 3) Wat vind jij van de persconferentie die Nieuwenhuizen heeft gegeven? Heeft het OM volgens jou te snel geoordeeld over het mogelijke verloop van de zaak? Of vind je dat het OM juist heeft gehandeld? Licht je antwoord toe.
- Eigen mening.*